

"EDINOST"

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 8. uri zjutraj.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; " " " 4.50
za četrt leta 1.50; " " " 2.25

Z "Novičarjem" vred:

za vse 1 to gl. 7.—
" pol leta 3.50
" četrt " 1.75

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov. — "Novičar" pa po 2 nov.

EDINOST

Oglaš in oznanila se računa po 8 nov vrtica v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrtic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računa po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piasza Caserma št. 2. Vse pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piasza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

*V edinost je mda.

Javne razmere na Primorskem.

Interpelacija posl. Spinčiča in tovarišev, podana v seji poslanske zbornice dne 22. marca t. l. na ministra-predsednika in voditelja ministerstva notranjih zadev.

(Konec.)

Državni pravdniki in preiskovalni sodniki dobivajo pohvalne dekrete, ako je to v korist političnim oblastvom na Primorskem, še predno so dotične zoper Hrvatov izrečene razsodbe postale pravoveljavne kakor v kaštelirskem slučaju; drug državni pravdnik, čigar postopanje je omenjeno v interpelaciji dra. Gessmanna z dne 28. februarja t. l., predlagan je bil za odlikovanje; državni pravdniki in drugi sodni uradniki so pod nesrečonosnim uplivom političnih oblastev, (glej govor poslanca dra. Laginje z dne 16. februarja t. l.); tudi pri porotnih sodiščih sodijo Hrvati in Slovenci njihovi politični nasprotniki; sodne obravnave se vrše prav pogostoma s pomočjo tolmačev, ker je tudi mnogo justičnih uradnikov, ki niso zmožni hrvatskega ali slovenskega jezika; prav zadnji čas je bilo znova več takih uradnikov nastavljenih.

V sedanjih šolskih razmerah, popisanih v govoru poslanca Spinčiča dne 22. januarja t. l. se tudi ne skrbi za pridobitev hrvaščine ali slovenščine zmožnih uradnikov.

Uradni list Tržaške vlade in njega priloga izhaja v italijanskem jeziku ter se jednako, kakor vsi drugi od vlade subvencionirani listi poteguje za Italijane in zoper Slovence.

Hrvati in Slovenci so v italijanskih občinskih in deželnih korporacijah izročeni nasprotnikom na milost in nemilost, tudi tam, kjer bi je morali državni organi varovati.

Naklepe Italijanov podpirajo tudi ne-

katera cerkvena oblastva zlasti s tem, da skušajo, kakor priznavajo sama, pod vladnim uplivom odpraviti v cerkvi starodavno porabo hrvatskega jezika.

"Lega nazionale", naslednica razpuščenega društva "Pro patria", namereva z ustanavljanjem italijanskih šol v slovenskih in hrvatskih krajih in s tem v zvezi stoječim lovom na slovenske in hrvatske otroke poitalijančiti Hrvate in Slovence in torej deželo; to društvo deluje tudi pri raznih volitvah in se bolj kaže kot politično društvo za razširjenje iredentovskih tendenc — a vladni organi in vladni listi je protežirajo na vse kriplje!

Na izjave Hrvatov, da v habsburški monarhiji v nekaterih kronovinah je zastopana tudi italijanska narodnost, da pa ni italijanske provincije, in da je avstrijsko-ogerska obal večinoma slovenska in hrvatska — na to odgovorili so Italijani, ki so napram Hrvatom in Slovencem na Primorskem v precej izdatni manjšini, z izjavo, da ni samo istrska obal italijanska, ampak da je vsa Istra, mesto Trst in Goriska po zgodovinski minulosti, po kulturnih, duševnih in etnografskih razmerah italijanski; v govorih v raznih korporacijah, v knjigah in listih imenujejo Istro, Trst in Gorisko Gradišče italijanske provincije, da, imenujejo je celo v listih in knjigah, ki se na Primorskem čitajo, dela kraljevine Italije; mej njimi ima svoje privržence "Italia irredenta" (kazenska obravnava na Dunaji dne 17. in 18. dec. 1891), proti katerim je noč in dan strahiti spomenik, postavljen v spomin 500-letnega združenja Trsta z habsburško monarhijo; brez strahu in brez zadržka slave in časte možé, obsojene radi iredentovskoveleizdajškega dejanja in lučanja petard, in navdušujejo ljudi, naj je poanemajo (interpelacija dra. Gessmanna z dne 28. februarja 1898); javno prepevajo

iredentovske pesmi (interpelacija poslanca Alf. grofa Coroninija z dne 15. marca t. l.); Hrvate in Slovence grde, jim prete, je napadajo (interpelacija z dne 21. marca t. l.) in je obrekujejo, zlasti duhovnike, v mnogih krajih jedino inteligentne može — do katerih se državna oblastva v nevarnih časih najraje obračajo, katerim pa podkopujejo ugled in veljavo namestnik in nekateri okrajni glavarji —; če se ti potezajo za zakonite pravice Hrvatov in Slovencev, je imenujejo hujskače, vznemirjevalce ali provokatorje (interpelacija dra. Bartolija z dne 8. februarja 1898); slovenske literarne družbe in čitalnice, kakor tudi slovenske profesorje obrekujejo na najnevarnejši način ("Corriere di Gorizia" z dne 9. marca t. l.); na vse mogoče načine in brez obzira agitirajo ne za svoje pravice, ampak za to, da se Hrvatom in Slovencem ne dajo po zakonu pristojne jim pravice; zadnji čas so razžaljeni, ako slišijo hrvatsko in slovensko govoriti, pri vsem tem pa se imenujejo zmerne in mirne. Namestniku prirejajo slavnosti, ki pa veljajo le njegovi osebi in niso družega nič, kakor dokaz izobraženosti, spoštovanja, udanosti in simpatije za o s o b o namestnikovo ("L'Istria" z dne 2. julija 1892); sploh ne prikrivajo svojega mišljenja in delajo kar le mogoče, da poitalijančijo Primorsko, pri čemur jih vladni organi posredno in neposredno podpirajo. —

Hrvati in Slovenci, ki so na Primorskem v večini, kateri so v javnem življenju, duševno in materialno prikrajšani, ne zahtevajo zase drugega nič, kakor to, kar jim gre po pravu in zakonu in to v okviru habsburške monarhije pod legitimno dinastijo. Hrvati in Slovenci si štejejo vaveto dolžnost tako proti svojemu narodu kakor proti cesarju in kralju, da se upirajo italijanskim nakanam, a ravna se zato z njimi

kakor s tujci ali z brezpravnimi državljani, če pa zahtevajo izvrševanja zakonov in se poslužujejo svojih političnih pravic, se ne imenujejo samo hujskači, vznemirjevalci, provokatorji, ekscedenti itd., ampak preganjajo se z vsemi sredstvi in obsojajo se brez ozira. To jih draži, posamniki celo obupajo, ker Italijani to izkoriščajo, trdeč, da Hrvatom nič ne pomaga, ker so okrajni glavar, namestnik, sodniki in škof vsi na strani Italijanov, da se morajo torej Italijanom ukloniti.

Ker so razmere take; ker c. kr. oblastva in njih zastopniki v uradu in v šoli, v vsem svojem delovanju, ker deželni in občinski zastopi, novinarstvo in ponekod tudi cerkvena oblastva Italijane podpirajo, Hrvate in Slovence pa tlačijo, kar bi se ne smelo goditi nikomur, tudi ne drugi državi na ljubav, in kar nikakor ni opravičeno; ker se sploh na Primorskem vse tako razvija, kakor se je po sodbi visokega častnika nemške narodnosti, ki je pred l. 1867. služboval na Beneškem in Lombardskem, razvijalo vse pred l. 1866 v teh dveh deželah in ker italijanski listi na Primorskem takoj sumničijo Slovence, izročene tisto leto Italiji, ako le pohlevno povdarjajo svojo narodnost;

ker je mnogo znakov za to, da se bližajo dnovi rešitve in osvobojenja iz okov — o čemur so pred par leti pisali tajno razširjeni italijanski listi — in ker se na Primorskem govori, da pride ta dežela k Italiji, katero mnenje izražajo celo višji politični uradniki;

in ker bi, akotudi to ni vladna želja, vendar prišlo do raznarodenja primorskih Slovanov, na kar se z vso silo deluje; — usojajo si podpisanci vprašati Njega ekscelenco gospoda ministerskega predsednika kot vodjo ministra notranjih rečij — čigar odgovori na nekatere interpelacije o isterskih razmerah so neposredno pregledati, uzri sem četo potujočih godcev. Zala koketna hišna plesala je z brdkim dečakom, nekaj družih poslov pa je gledalo. Sredi tega veselja ugledala je deklica mene pri oknu, ter zarudevši odletela s šaljivo osuplim obrazom.

IV.

Obed na sveti dan.

Največjega nam praznika
Se vsi zdaj veselijo,
Z brljanom sobo mi lepó
In vrata okrasijo.
Kakó kadé se dimnik vsak,
V pečéh štorovi tlijo,
Pečiva polne shrambe so
In raznji se vrtijo.

Pred vrata žalost naj zbeži,
A če se tam premraz jej zdi,
V potvico jo povimo,
Veseli vsi bodimo!

Ko sem se bil opravi, izprehajal sem se s Frankom Bracebridgeom po knjižnici. Kar zaslišiva oddaljeno trkanje in on mi pove, da je to znamenje, da kosilo neso na mizo. Squire je v kuhinji in v dvorani ohranil stare običaje in kuharjevo trkanje s polenom po mizi velevalo je strežnikom, naj neso jedila na mizo.

Obed se je imel vršiti v veliki dvorani, kjer je squire vedno o božiči obedoval. Svetla, prasketajoča grmada štorov bila je nakopičena, da je ogrevala prostorno sobo, in plamen se je iskrec dvigal v široki dimnik. Velika podoba vojnika iz časa križarskih vojsk z belim konjem bila

PODLISTEK.

Božič na Angleškem.

(Is W. Irvinga "knjige črtic" preložil V.)

(Dalje.)

III.

Božični dan.

(Konec.)

To je bil načrt vrlega squire-a, kako bi pomiril splošno nezadovoljnost, in res je nekoč poskusil uporabiti svoj nauk, ter pred malo leti mej prazniki imel odprto hišo. A kmetje o tem javnem izvrševanju gostoljubnosti niso znali igrati svoje vloge in dogodilo se je več čudnih slučajev. Selo poplavalilo so vsi klateži iz okolice. V jednom tednu prišlo je več beračev v sosesčino, nego so jih občinski redarji v jednom letu mogli odpraviti. Odsihdob zadovoljeval se je s tem, da je dostojni del sosednih kmetovalcev povabljal, naj božični dan pridejo v dvorano, in revežem delil meso, kruh in pivo, da so v lastnih stanovanjih mogli napraviti si vesel dan.

Nismo še bili dolgo doma, ko se od daleč začuje godba. Četa kmetskih dečakov brez sukenj, imejočih rokave svojih srajc pustolovsko ovite s trakovi, klobuke okrašene z zelenjem in z okleški v rokah, prihajala je po drevedu gori, za njimi

pa množica vaščanov in kmetov. Ustavili so se pred vrati dvorane, kjer je godba zaigrala čuden napev, dečaki pa so zaplesali poseben zmešan ples. Zdaj so stopili naprej, zdaj nazaj ter se zadevali z okleški, natanko držeč se godbinega takta. Jeden izmed njih je imel na glavi lisičji meh, čigar rep mu je visel po hrbtu, in skakal je okrog kroga plesalcev, s smešnim kretanjem tresoč božično hranilno puščico.

Squire je opazoval ta fantastični prizor z velikim zanimanjem in veseljem, ter mi natanko razložil njega izvor, sledeč mu v čase, ko so Rimljani otok imeli v oblasti, in tehtno dokazujoč mi, da je to naravnost potomec starodavnega plesu z meči. Dejal je, da je zdaj že skoro popolnoma iz navade; po naključji pa je našel njegove sledi v okolici, ter vzpodbujal, da bi zopet prišel v navado, dasiravno mu zvečer — kar je res, je res — le preradi slede surov pretep in razbite glave.

Ko je bil ples pri kraju, pogostili so vso trumo z osoljenim divjim svinjskim in govejim mesom in močnim domačim pivom. Sam squire podal se je mej kmetovalce, ki so ga vzprejeli z nerodnimi dokazi spoštovanja in udanosti. Res, opazil sem par mlajših kmetov, ki so se, z vrči pred usti, nekako zapačili, ter si namežikovali, ko jim je squire pokazal hrbet; a jedva

so uzrli mene, napravili so resen obraz ter bili sila ozbiljni. Proti mojstru Simonu pa so bili očitvidno vsi bolj nepristrani. Mnogovrstni opravki in zabave njegove razglasile so ga po vsej sosesčini. Zahajal je v sleherno najemniško hišo in v vsako koč, kramljal z najemniki in njih ženami, šalil se z njih hčerami ter kot izvirnik klatečega se samca, skromna bučela, nabiral sladkosti vseh rudečih ustnic v okolici.

Vzdržljivost gostov je kmalu minila v veselji in zgovornosti. Veselost nižjih stanov ima na sebi nekaj odkritega in prisrčnega, ako jo vzbuja veselje in zaupnost višjih; gorki čut hvalečnosti pridruži se njih veselju, in prijazna beseda ali mala šala, katero napravi dobrotnik, oveseli podaniku srce bolj nego li pivo in vino. Ko se je squire udaljal, narastla je veselost — mnogo se je šaljilo in smijalo, sosebno mej mojstrom Simonom in krepkim, svežim, beloglavim najemnikom, ki je moral biti vaški dovtipnež; opazil sem namreč, da so vsi tovariši njegovi z odprtimi usti pričakovali njegovih odgovorov, ter se glasno zakrohotali, predno so jih mogli dobro umeti.

V istini se je videlo, da se je vsa hiša udala veselosti. Ko sem prišel v svojo sobo, da se preoblečem za kosilo, začul sem godbo z malega dvorišča, in pogledavši skozi okno, odkoder sem ga mogel

poznavalca teh razmer presenetili in ka-
tere je k večjemu pripisati slabi informa-
ciji —:

Ali so Nj. ekselenci znane tu popi-
sane primorske razmere, zlasti postopanje
ondetnega c. kr. deželne oblasti; even-
tuvelno ali je Nj. ekselencia pripravljen
glede tu navedenih okoliščin odrediti prei-
skevo po pravičnih, nepristranskih in Hr-
vatom in Slovence ne nasprotnih mož,
kateri bi vprašali tudi dotičnike, ki so v
katero navedenih zadev upleteni, ter v
varstvo zakona narediti konec tem raz-
meram ter dati pojasnila glede na zadnje
omenjene po Primorskem razširjenju go-
vorice?

Na Dunaji, 22. marca 1893.

Spinčić, Perić, Alfred Coronini,
Bianchini, Formánek, Schwarz, Doležal, Ve-
sely, dr. Masaryk, Adámek, dr. Gregorec,
dr. Engel, dr. Blažek, dr. Dvořák, dr.
Kaizl, dr. Brzorád, Mxa, dr. Šil, Hoch,
Weber, Háiek, dr. Dyk, Rozkošný, dr.
Laginja, Čestmír Lang, Dapar, Spind-
ler, Seichert, Krumbholz, dr. Vašaty, Tekly,
dr. Counic, Kaftan, dr. Herold, dr. Kramář,
dr. Lueger, Svožil, dr. Slavík, Wohanka,
dr. Slama, dr. Pacak, dr. Gessmann,
Schleisinoer, Muth, Fürnkranz, dr. Tuček,
dr. Lang, Pfeifer.

Finančne razmere na Primorskem.

(Govoril posl. dr. M. Laginja v 206. seji dr-
žavnega zbora dne 23. februarja t. l.)

Visoka zbornica! Omejil se bom pri
svojih opombah o stvari, stoječi na dnev-
nem redu, na ožjo mojo domovino, to je
na Primorsko in, kolikor bo to mogoče,
osebno na Istro, katero zastopam.

Mogoče je, da bodo moja izvajanja
naredila utis, da se na Primorskem vse
ravno tako godi, kakor drugod, — kar
bi bilo gotovo zelo evfemistično — a vsaj
nekateri visokočastitih tovarišev se pre-
pričajo, da je na Primorskem v marsika-
terem oziru dosti slabše kakor v
vseh drugih kraljestvih in deželah vkupe.

V svojem govoru dne 15. decembra
l. l. sem trdil, da znašajo vsi državni do-
hodki s Primorskega 16.1 milijona gold.,
dočim znašajo pravi izdatki za Primorsko,
za posebne koristi Primorskega, samo 4.3
milijona,

Koj takrat sem izjavil, da mi dobro
pride vsak popravek, ker se je lahko
zgodilo, da sem se zmotil pri tej ali oni
točki. Govorec o investicijah, namreč za
železnice, za zgradbo Tržaškega pristana

je za to slovesnost bogato okrašena z ze-
lenimi vejicami. Na nasprotni strani bila je
delada in bojna oprava, nekdanj, kot sem
čul, orožje tega vojnika, ovita s bodečo
palmo in brljanom. Mimogrede moram
pripoznati, da sem precej dvomil o prist-
nosti podobe in orožja, kar se tega tiče,
da je bila to last križarskega vojnika,
kajti nosilo je znamenja novejšega časa.
Povedalo pa se mi je, da se že od pamti-
veka to misli o podobi, in da se je bojna
oprava našla v shrambi za starino ter da
jej je sedanje mesto določil squire, ki je
bil takoj rekel, da mora biti to oprava
rodbinskega junaka. Ker je bil za vse take
stvari v svoji hiši odločilen, sprejelo se je
to mnenje kmalu splošno. Pod temi viteš-
kimi znamenji zmage stala je točarska
miza. Na njej se je svetilo bogastvo sre-
brne posode, katera bi se bila lahko ko-
sala s krasno tempeljsko posodo Belzacar-
jevo, vsaj glede mnogovrstnosti: vrči, ročke,
kupice, skodelice, kotliči in zalivače, sijajno
orodje dobrega življenja, katero so pola-
goma navrhovabili razni rodovi lahkoživih
gospodarjev. Spredaj sta stali dve božični
sveči, ki sta svetili kot dve zvezdi prvega
reda; druge luči razdeljene so bile po
svečnicah, vse skupaj pa se je lesketalo
kot srebrno nebo.

(Dalje prih.)

in za subvencijo Lloyd, sem rekel, da
moremo z našimi dajatvami pokriti ne
samo na nas spadajoči del potrebščin za
vкупne zadeve te državne polovice, ampak
za zadeve vse monarhije, tudi ako bi se
4.5 milijona na leto prištelo kot rok za
amortizacijo vsega investiranega kapitala
in ako se ves ta kapital računa na po-
sebni konto Primorskega.

Jako izkušen parlamentarec, starejši
gospod, izrekel je dvom, da znašajo do-
hodki s Primorskega sploh toliko, kakor
sem trdil, in vprašal, ali vlada, uprava,
ne izda v raznih področjih za Primorsko
vender nekoliko več, nego sem jaz navedel.

Drug, jako ugleden praktik, mi je
rekel, ko sem mu imenoval svoto, katero
sem vzel za podlago prevdaru o carin-
skih dohodkih s Primorskega, da so ti
dohodki še dosti večji, da znašajo vsaj še
jedenkrat toliko milijonov, kakor sem jih
jaz navel.

Z ozirom na to razliko štel sem si v
dolžnost tako gledé na visoko zbornico
kakor na moje volilce, da navedem ele-
mente, iz katerih sem konstruiral glavni
svoti, namreč državne dohodke in državne
troške na Primorskem. Omeniti moram,
da mi — žal — ni mogoče natančno pre-
gledati računskih zaključev o naši državni
upravi, da se pa zmatram opravičenega,
narediti svoje račune na podlogi držav-
nega proračuna, sestavljenega na temelju
večletne prakse, kateri proračun izvzemši
posamne slučaje navadno odgovarja konč-
nemu vspehu. Da se morem krajše izraziti,
bodi povedano, da sem izpustil nekatere
manjše in celo nekatere večje točke, ker
se dotični troški izravnavajo z dotičnimi
proračunjenimi dohodki in da so moji ra-
čuni tako skrupulozno natančni, da govore
skoraj bolj zoper Primorsko kakor zanj.
Računal sem samo s tisočaki. Državni
dohodki na Primorskem so nastopni: Ne-
posrednih davkov plačuje Primorska in
sicer: zemljiškega davka 640.000 gold.,
hišnega in hišnonajemnega davka 1.516.000
gold., 5% davka od dohodkov hiš, opro-
ščenih hišnonajemnega davka, 60.000 gold.,
dobitkovine 108.000 gold., dohodarine
885.000 gold., eksekucijskih pristojbin
50.000 gold., zamudnih obrestij od zaostalih
davkov 18.000 gold., vkupe 3.277.000 gold.
Ker je od te svote odbiti 49.000 gold.,
kolikor namreč znašajo troški za pobi-
ranje davkov, nosijo neposredni davki na
Primorskem 3.228.000 gold.

Dohodki od carin znašajo 6.033.000
gold., neposredni davki 6.038.000 gold. in
sicer nosi užitnina čistih 1.630.000 gold.,
dohodek od morske soli 993.000 gold., tabak
nosi čistih 1.324.000 gold. Gledé točke
„tabak“ moram se omeniti, da nosi na
Primorskem 3.063.000 gold.; ker pa je od
te svote odbiti režijske troške v znesku
139.000 gold., in ker gre za nakup surovih
materijalij skoro sedmi del vseh troškov,
namreč 1.600.000 gold., ostane, kakor sem
rekel, čistega dohodka 1.324.000 gold.

Kolkovina nosi državi na Primorskem
691.000 gold. na leto, vsakovrstnih drugih
pristojbin pa se plača 1.029.000 gold.

Loterija nosi 288.000 gold., mitnice
čistih 53000 gold., posebne davščine za
točenje izvrstnih pijač 30000 gold., poštni
in brzojavni uradi čistih 263000 gold. Razne
sanitarne in pristanske pristojbine nosijo
453000 gold., a dohodki iz državnih gozdov
na Primorskem znašajo 58000 gold.

Vsi ti dohodki znašajo vkupe 16.073.000
gold., ali kakor sem rekel 16.1 milijonov.

Točke o troških so dosti manjše.

Ministerstvo notranjih rečij, torej ce-
lotna politična uprava, — kajti za zgradbo
cest, za vodne zgradbe itd. se ne troši
čisto nič, kakor sem že povedal — velja
590.000 gold., domobransko ministerstvo izda
za orožnike in druge reči 181.000 gold. Pri
ministerstvu za uk in bogočastje znašajo
posebni troški za šolsko nadzorstvo, izko-
pavanja v Ogleju in za malenkostne po-
prave v stolni cerkvi Poreški 26.000 gold.;
troški za bogočastje znašajo 219.000 gold.,
za pouk 380.000 gold. (Posl. Spinčić:

Za Hrvate in Slovence skoraj nič!) To so
večinoma troški za srednje šole. Troški
ministerstva za uk in bogočastje znašajo
na Primorskem čistih 625.000 gold. Fi-
načno ministerstvo ima troškov 1.350.000
gold.; trgovinsko ministerstvo za mornar-
sko-sanitarne namene in za nove naprave
pri pristanih glasom letošnjega proračuna
475.000 gold., torej le malo več, kakor zna-
šajo proračunjene sanitarne in pristanske
pristojbine. K troškom trgovinskega mi-
nisterstva prišteti je še polovico troškov za
centralno pomorsko oblastvo v Trstu —
polovico pravim, ker spada druga polovica
na Dalmacijo. Polovica znaša okoli 119.000
gold., torej ima trgovinsko ministerstvo tro-
škov 594.000 gold.

Poljedelsko ministerstvo izda za Pri-
morsko nekoliko manj, kakor dobi iz dr-
žavnih gozdov na Primorskem, namreč
blizu 53.000 gold. Potem imamo še pravo-
sodno ministerstvo, to je pravosodje samo
in kaznilnice. Ako se odbije dobiček, ka-
teri se dobiva od kaznilnic, je na leto
872.000 gold. pravih troškov.

Troški znašajo torej vkupe 4.265.000
gold. ali okroglih 4.3 milijona, kar sem že
prej trdil in, kakor mislim, iz proračuna
dokazal.

Visoka zbornica naj mi dovoli, da se
nekoliko obširneje bavim s to rečjo. Vpra-
šujem se, kako je razmerje Primorskega
po dohodkih in troških k tostranski dr-
žavni polovici, oziroma k celi avstro-oger-
ski monarhiji. Kar se dostaja prve točke,
namreč troškov, vкупnih vsem v držav-
nem zboru zastopanim kronovinam, zma-
trati morem kot takane v pravem pomenu
besede samo troške za posamna ministere-
stva in sicer za ministerstvo notranjih
rečij, bogočastja in pouka, trgovine, polje-
delstva in pravosodja, za katere sodim, da
znašajo troški po 500.000 gold., potem fi-
nančno ministerstvo, čigar troški znašajo
jeden milijon gold. in končno deželno-
brambno ministerstvo, ki potrebuje, uštevši
troške za deželno brambo 11 milijonov
gold. Iz tega sledi, da znašajo vкупni troški
za centralna oblastva in za našo deželno
brambo vкупaj 175 milijonov gold.

Sedaj pridejo na vrsto troški, katere
nam je nositi vкупno z deželami ogerške
krona, kakor se govori oficijelno, ali z
Ogersko in Hrvatsko, kakor bi se bolje
reklo. Tu imamo troške za dvor, za mini-
sterski svet in za druge vкупne reči v
znesku 112 milijonov goldinarjev; potem
troške za vкупne in naše specijelne dolgove
in njih upravo v znesku 153 milijonov gold.
na leto, od katere svote pa je odbiti po-
kritja v znesku 95 milijona gold. Troški za
vкупne zadeve za dežele obeh državnih
polovic znašajo torej na leto vsega vkupe
273 milijonov gold. Primorsko bi moralo,
ako izračunamo, koliko spada na vsako
posamna deželo, doprinesati svoto, katera
se dobi iz primarjanja vseh državnih do-
hodkov z dohodki s Primorskega. Prvi zna-
šajo po proračunu 609 milijonov gold.,
drugi pa 16.1 milijonov gold. Primorska bi
torej morala za vкупne potrebščine te dr-
žavne polovice in cele monarhije doprina-
šati 1/11 vseh drž. dohodkov, to je 7.2 mi-
lijonov. Prištevši to svoto 7.2 milijonov k
prej omenjeni svoti 4.3 milijonov goldina-
rjev, katera se porablja za administracijo,
znaša to 11.5 milijonov gold., tako, da torej
še ostane 4.6 milijonov gold.

Ako postavim, kakor v omenjenem
svojem govoru, na specijelni konto Pri-
morskega še svoto 4.5 milijonov gold. kot
vsakoletni delež za troške, katere je kdaj
imela država za železnice, Tržaški pristan
in za Lloyd, tako preostane od vseh do-
hodkov s Primorskega vsako leto vsaj še
100.000 gold. čistega prebitka. Pričakujem
— kakor sem rekel —, da se bodo s ka-
tere koli strani od mene navedene številke
iz proračuna ali zavrile, ali pa potrdile.
Ako se s pristojne strani, namreč od visoke
vlade potrdé, potem smo dosegli, kar smo
leta in leta trdili, namreč slovesno prizna-
uje, da ne samo nismo pasivna dežela,
ampak da tostranska državna polovica od

naših dajatev nekaj porablja za druge kro-
novine in dežele in ne za našo specijelno
korist in v naše namene. Če pa takega
potrdila in take izjave ne dobimo, zma-
trali se bomo opravičene verovati, da je
vse tako, kakor sem s raznimi datumi do-
kazal, sklicevaje se na stari rek: „Qui
tacet, consentire videtur“.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Njegovo Veličanstvo imenovalo je
članomagospoke zbornice dr. Smolko in
grofa Miroslava Kinského. S tem
so prišle ob veljavo razne govornice glede
na namene dr. Smolke za bodočnost. Razni
listi so govorili namreč, da se dr. Smolka
bode dal zopet voliti v državni zbor, da
pokaže s tem, da ni odatopil prostovoljno
od predsedništva poslanske zbornice. Sedaj
pa je konec vsem tem govoricam.

Dr. Herold o položaju. V ne-
kem političnem društvu v Vinogradih
govoril je v ponedeljek mladočeski
odličnjak dr. Herold. Mej drugim
je rekel o sedanjem razmerji mej stran-
kami: Z drugimi strankami na desnici bi
mogli Mladočehi le tedaj paktirati, ako bi
se te stranke izrekle za strogo
jednakopravnost mej nemškimi
in českim jezikom. Polemizujoč
proti staročeskim glasilom rekel je govor-
nik, da so še celo slabejši in manjši na-
rodi dosegli to, kar so hoteli, in se potem
razvijali cvetoče, ako so brezobzirno na-
glašali državnopravno misel. Govornik pro-
testuje proti temu, da bi bila mladočeska po-
litika le eksperiment. Zbor je v sprejel potem
resolucijo, da se treba potezati za državno
pravo, da treba zahtevati napravo českih
sodišč in zahtevati neposredno
od kralja Českega pravice,
pristojajoče národu češkemu.

Vnanje države.

Srbska skupština sešla se je da-
nes. Položaj na Srbskem je sedaj zelo ču-
den in nejasen, kajti niti danes se ne ve
še za gotovo, ali imajo v skupštini vladni
liberalci večino, ali pa radikalci. Le to je
menda gotovo, da so radikalci opustili mi-
sel absistenčne politike in se hočejo ude-
leževati posvetovanj. Kujati se, jim tudi
res ne kaže, kajti v zbornici so zastopani
v tolikem številu, da lahko vežejo vlado
na rokav in nogah.

Pri srebrni poroki kraljeve
dvojice italijanske zastopal bode
ruskega cesarja veliki knez Vladimir, kneza
črnogorskega pa njega sin princ Danilo.
Tudi kralja belgijskega bodo zastopali po-
sebni poslanci.

Novo ministerstvo francosko
se je ustanovilo pod predsedništvom Du-
puy-a.

Različne vesti.

Odbor političnega društva „Edinost“
imel bode svojo sejo v nedeljo ob 10. uri
predpoludne. Poleg gg. odbornikov in njih
namestnikov povabljeni so k ti seji tudi
zaupni možje društva.

Reklamacije slovenskih mestnih in
okoličanskih volilcev, izpuščenih iz volilnih
list podpisalo je v mestu 84 oseb in v
okolici 103 osebe. V prvem okoličanskem
volilnem okraju reklamiralo je 26, v dru-
gem 13, v tretjem 20 v četrtem 24, v še-
stem 20 oseb. Da ni bil čas tako kratek,
doseglo bi se bilo gotovo trikrat večje
število. A za začetek je to že lep vspeh
ter se je nadejati, da se s časom osvestijo
tudi drugi volilci, ki so sedaj še bali po-
služevati se ustavnih pravic. Ako bi kak
reklamant bil poklican k magistratu, naj
se obrne prej k odboru političnega društva
„Edinost“, (predsednik dr. Mandić, pod-
predsednik dr. Gregorin), da se ga poduči,
kako mu je postopati.

Magistrat tržaški noče poznati slovenskega jezika. V petek odklonil je tržaški magistrat vsprejem slovensko spisane reklamacije za volilno pravico uradnika „Naše Sloge“, gosp. Mate Mandića na uložni zapisnik z motivacijo, da mora biti spisana v „deželnem jeziku“ italijanskem. V soboto pa je imel uložiti pri magistratu tukajšnji odvetnik dr. Gustav Gregorin v svojem imenu in v imenu drugih tržaških mestnih in okoličanskih, iz volilnih list izpuščenih volilcev (vseh skupaj je 187, kakor poročamo na drugem mestu) dotične reklamacije pri magistratu. Podal se je v to svrhu osebno, spremljan od enega svedoka, v uložni zapisnik magistrata. Uradnik vzeši reklamacije v roke proučil je, o čem se gre v predloženih ulogah. Ko se mu je povedalo, da so to reklamacije za volilno pravico, odgovoril je, da jih ne more sprejeti, ker niso spisane v deželnem jeziku (nella lingua del paese). Na to šel se je pritožiti omenjeni odvetnik, spremljan od priče, k magistratnemu asessorju dr. Pimpachu, kateri je istotako odklonil vsprejem reklamacij za uložni zapisnik z isto motivacijo kakor gori omenjeni uradnik. Na opazko, da je tudi jezik slovenski v Trstu deželni jezik, odgovoril je isti gosp. asessor suho in kratko: „No, non è una lingua del paese“. Reklamacije pa so prišle vsejedno na pravo mesto, za kar je skrbelo visoko c. kr. namestništvo, kateremu je predložil odvetnik dr. Gregorin takoj pritožbo radi nezakonitega postopanja magistratovega.

No, magistrat prepriča se v kratkem, da je slovenski jezik istotako deželni jezik kakor italijanski ter da mu to najnovejše sredstvo, ubraniti se reklamacijam slovenskih volilcev, ne pomore nikakor.

Bodite previdni! V nedeljo predpoludne imel bi se bil vršiti „ljudski shod“ v nekem tukajšnjem gostilniškem vrtu. Na programu so bile samo take točke, ki se dotikajo delavskega stanu. Ali čudno: dasi se je zbralo sadostno število udeležencev, vendar se je zdelo gospodom sklicevateljem umestno, preložiti to zborovanje na prihodnjo nedeljo, dne 9. t. m. Že to je čudno; ali še bolj čudno je, da mej sklicevatelji tega ljudskega, oziroma delavskega shoda figurira tudi znani Rasco-vich, to je član one in iste stranke, ki ima glavno svojo zaslonbo mej laškimi Židi in kapitalisti. Ali s tem še nismo pri kraji: bolj ko si ogledujemo sklicevatelje tega shoda, bolj in bolj narašča naš sum, kajti mej sklicevatelji vidimo skoro iste osebe, ki so povodom državnozbornih volitev zasnovala strastno agitacijo za bogataša Mauronerja proti g. Nabergoju. Čujemo sicer, da so ti gospodje postali previdnejši ter da so si nadeli nedolžno ovčjo obleko, češ, da niso nasprotni nobeni stranki, oziroma narodnosti. Ali z druge navadno dobro obveščene strani se nam zagotavlja, da so temu shodu glavni, če tudi skriti namen — prihodnje volitve v mestni zbor. Če pa je tako, znači že ime gospoda Rasco-vicha samo cel program, kojega Slovenci ne moremo vsprejeti nikdar! — Kakor vsikdar, pripravljeni smo tudi sedaj pospeševati koristi delavskega stanu s tem, da v svojem listu podpiramo in širimo idejo skupnega, vzajemnega delovanja tega stanu v prosep lastnih stanovskih koristi, ali pred shodi, kojim bi bil morda le ta namen, mamiti delavce, naj pobirajo kostanj iz žrjavice — za druge, pred takimi shodi moramo odločno svariti slovenske delavce. Ako do sedaj gospodarivši stranki morda teče voda v grlo, tedaj so naši delavci v zadnji vrsti poklicani, podajati rešino roko ljudem, ki že vsled svojega programa in svojih političkih načel, zlasti pa z ozirom na svoje podpiratelje ne morejo in ne smejo biti prijatelji ni narodu slovenskemu, in

še manje delavskemu stanu. — To je naše menenje! S tem pa nečemo braniti delavcem, da ne bi se udeležili nedeljnega shoda; ali če gredo tja, smemo in moramo zahtevati od njih, da so previdni, če nočejo, da se jim zopet dogodi kakor že tolikokrat, namreč po pregovoru: Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen!

Poverjeništvu „Matica Slovenske“ so prevzeli za Trst (mesto) gospod dr. K. Glaser, gospod Anton Germek, učitelj pri Sv. Ivanu za vzhodno okolico (Sv. Ivan, Lonjer, Katinara, Škedenj Marija Magdalena, Bazovica in Trebče), gosp. Dragotin Martelano za zahodno okolico (Barkovlje, Kontovelj, Greta, Rojan, Opčina, Sv. Križ in Prosek). Gosp. dr. K. Glaser ima v Maticinih zadevah prvi tork vesakega mesca od 12—1 uradno uro Piazza Lipsia št. 1. I. nadstropje.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti nabrali so trdovratni Slovenci, kateri za nobeno ceno nočejo govoriti italijanski, 2 gld. 73 kr. — V isti namen so nabrali proseški krokarji v nedeljo 2. t. m. 60 kr. — Pri igri na kroglice nabrali Proseški „župan in fantje“ 10 kr. — Vesela družba v krčmi „Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“ 1 gld. 77 kr. — Fran Dollenz je podaril 3 gld. 20 kr.

Družbe sv. Cirila in Metoda najmlajši podružnici, navdušenih rodoljubkinj in vrlih rodoljubov v Tolminu, sta pričele svoje delovanje tako vsepošno, da sta prav pomembna vreden vzgled požrtvovalnega domoljublja vsem prijateljem slovenske mladine. Ženska podružnica (prvomestnica g. Alojzija Ivančičeva, blagajničarica g. Josipina Vrtovčeva) nam je za leto 1893. vročila 300 for.; možka podružnica (prvomestnik velečastni g. dekan Kragelj, blagajnik A. Vrtovec) pa 100 for. tudi za l. 1893. — Pokroviteljici sta postale ženska podružnica v Kameniku in „Narodna čitalnica“ v Kranju; 100 for. pokroviteljine za žensko Kameniško podružnico je bilo nabranih pri zadnji veselici obeh naših vnetih tamošnjih podružnic, in prejeli smo jih po blagajničarici, g. Kristini Janežičevi; 100 for. pokroviteljine za Kranjsko čitalnico je pa poslal predsednik, g. notar Viktor Globočnik. Dalje so nam še naklonili: ž. g. Ivan Cotelj, kapelan v Kanfanaru v Istri, za piruho 20 for.; kmetiki posojilnici v Ljubljani in na Vrhniki po 20 for.; okrajna posojilnica v Kameniku 10 for.; g. A. Vrant v Novem Mestu 6 for. 10 kr., nabranih v veseli družbi v Mirni peči pri godovanju g. Josipa Rusa; posojilnici v Glinjah in Suhi na Koroškem po 5 for.; g. O. Bayer, tajnik in g. V. Jenko, kontrolor Ljubljanske kmetake posojilnice po 5 for., g. M. Hrovatin v Vipavi 4 for., nabrane v veseli družbi pri Dobravčevih; g. I. Bahovec, knjigotržni komptuarist v Ljubljani, 4 for.; nabrane v gostilni Fr. Rozmana na sv. Jakobu trgu; vesela družba v Olševku 3 for. in ž. g. Fr. Boncelj, župnik v Dragošah, 1 for. 60 kr. kot dar tamošnjih Mohorjanov; g. Peter Mikek, knjigovodja iz Žalca pa 1 for. — Častitim rodoljubkinjam in rodoljubom ob bistri Sodici, pod ponosnimi kameniški planinami in v starodavnem Kranju, našim lepo napredujočim posojilnicam in vsem drugim darovalcem iskrena zahvala! Naj njihov vzgled navdušuje po domovini, da bode družba sv. Cirila in Metoda pravi žrtvenik, kamor polagajmo darove v ime svete vere in naroda!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Sokolski večer „Tržaškega Sokola“ bode dne 16. t. m. v dvorani Slovenske Čitalnice. Program mnogovrsten.

Iz sv. Križa se nam piše: Veselo in srečno smo letos prebili velikonočne praznike. Vreme je bilo krasno, a tudi naša cerkev je bila krasno odičena, na čemer gre vsa hvala našemu gosp. župniku. Mej procesijo je gorelo nebrojno lučic po oknih, pa tudi transparente našega Izveličarja je bilo videti tu pa tam. Hvalevredni so naši župljani — mej njimi posebno Josip Dov-

ščak —, ki tako lepo skrbje za čast božjo. Pri procesiji je svirala domača godba. Cerkevno petje je bilo krasno oba praznika in zahvaliti moramo učitelja Jakoba Tenceta na velikem trudu.

Iz Pivke se nam piše, da je dne 28. marca v Zagorji umrl kovač in posestnik Lorenč Rupnik, po domače Komenc. Pokojnik je bil izvrsten kovač, kakoršnih se malo najde. Star je bil šele 38 let in je ostavil udovo z šesterimi otročiči. Kako priljubljen je bil rajnik, priča to, da so gg. učitelja Fr. Gross in Št. Jelenc, potem Silv. in Fran Domicelj preskrbeli prelepo nagrebno petje.

Dragi Lorenč: bil si mirnega značaja in poštenjak prve vrste! Bog ti je podaril veliko spretnost v Tvojem poklicu, a zapustil si nas prerano, ker si veliko preveč zaupal svojega telesa močem! Listje zmirom z drevja pada — Veter žnjimi se igra — Tako nada za nado — Gine iz arca.

Prošnja. Ker se na c. kr. državni gimnaziji ustanovlja slovanski oddelek dijaške knjižnice, se prosijo vsi, ki imajo mladini primerne knjige in katere lahko pogrešajo, da jih blagovole izročijo g. prof. K. Glaserju, ali uredništvu „Edinosti“. Pri tej priliki izražujemo željo, naj kak imovit slovenek rodoljub kupi knjižnico pokojnega Jereba in jo daruje slovenskemu oddelku profesorske knjižnice na državni gimnaziji; marsikatera knjiga iz Jerebove knjižnice bi ugajala tudi mladini.

Že nekaj let sem se na tržaški gimnaziji poučujo slovenščina v vsakem razredu po dve uri; potrebno je tedaj, da se nabavi nekaj duševne hrane v primernem berilu.

Opozorjamo tukaj tudi osobito slovensko okolico, da podpira „dijaško kuhinjo“, katera že deset let daje hrano po dvakrat na teden dijakom okoličanskim, pa še do zdaj iz okolice ni dobilo nobene podpore.

Slovenci, brigajte se za svoje savode! **Tatovi so vlomili** v neko stanovanje h. št. 17 v ulici Belvedere ter so odnesli različne stvari v vrednosti 280 gld.

Poskus samomora. 16letni služkinji Josipina Mlač dogodila se je nesreča, da je izgubila svoto 35 gld., koja je bila last nje gospodinje. Da poravna škodo, najela je primerno posojilo. Ker pa vzlic vsej varčnosti ni mogla popolnoma poravnati vse škode, postala je otožna, tako da je sklenila usmrtiti se. In res se je podala véceraj v ulico Veduta Romana, kjer se je vrgla čez zid v ulico Fabio Severo. Močno poškodovano so jo prenesli v bolnico.

Romarski vlak v Rim.

Tržaški odbor za škofovski jubilej sv. Očeta vabi na udeležbo romanja v Rim, ktero priredi v mesecu maju. Program je nastopni:

1. V ponedeljek dne 15. maja snidejo se vsi romarji na kolodvoru južne železnice, od koder se odpeljejo skupno ob 4½ ure popoldne.

2. V torek dne 16. maja zjutraj zgodaj prispe vlak v Firenco, kjer ostane

do poludne. Romarji se udeležijo lahko tu sv. maše in se oddahnijo nekoliko.

3. Istega dne 16. maja ob 6. uri zveče prispejo romarji v Rim.

4. Vse potovanje tja vršilo se bode skupno in posebnim vlakom. Vračajoč se iz Rima pa se bodo mogli romarji posluževati poljubnih vlakov, posamično ali v skupinah.

5. Vrne se lahko vsakdo, kadar mu bolj ugaja, samo da dospe v Videm najkasneje dne 3. junija. Pred tem dnev smejo se vrniti, kadar hočejo.

6. Mej vračanjem smejo romarji razun v Vidmu še jeden ali dvakrat pretrgati potovanje. Tako n. pr. lahko obiščejo Madono sv. Lucije v Bolonji, sv. Antona Padovanskega, Benetke itd.

7. Cene za tje in nazaj so nastopne: III. razred 25 gold. II. razred 38 gold., I. razred 55 gold. Romarji morajo sami trošiti za hrano in stanovanje. Odbor pa je pripravljen preskrbeti zanje v Rimu stanovanja po nizki ceni in sicer tako, da bodo stanovali blizu jeden drugaja in se po takem ložje združevali. Za najbolj ubožne pripravljeno bode 100 postelj brezplačno.

Dne 22. maja bode slovenska avdencija pri sv. Očetu. Izroči se mu ob tej priliki album s podpisni in primeren dar.

8. Z malim stroški 9 godl. bode romarjem mogoče obiskati Neapelj in pompejski santuvarij, eventualno tudi santuvarija v Loreto in Asisi. Tisti romarji, ki bi hoteli obiskati jednega teh santovarjev, podaljšajo lahko potovanje za družih 10 dni, da se bodo mogli vrniti po 3. juniju, ali dospeti v Videm najkasneje do 13. junija.

9. Po tem novem programu obvarovani so romarji sitnosti potovanja po morji ter jim je mogoče skrajšati ali podaljšati svojo odsotnost od doma, kakor se komu poljubi.

10. Vlak se priredi, ako se oglasi najmanj 200 udeležencev, od katerih pa je želeli, da se oglasijo prej ko prej.

11. Oglašnja vsprejema škofjska pisarna do 20. aprila. Pri zglašenju mora vsakdo pokazati spričevalo župnika ali katkega drugega duhovnika, da je veren katoličan. Zajedno je položiti dotični znesek in še 2 gold. poleg za skupne stroške. Oglasiti se je tudi vsem tistim, ki bi želeli brezplačno stanovanje v Rimu. Zunaj Trsta bivajoči oglašajo se lahko (priloživi dotična svoto) tudi pismeno pri „odboru za škofjski jubilej sv. Očeta“ v škofjski pisarni.

12. Pri zglašanju dobi dotičnik en izvod tega programa in pa posebno tiskani navod.

13. K temu romanju so vabljeni v prvi vrsti katoliki združenih škofj Tržaške in Koperke, a vsprejmejo se tudi udeležniki iz družih škofj Primorske.

14. Za uplačane zneske izdajale se bodo pravilno napravljene pobotnice, in se denar povrne, v slučaju, ako izostane romanje.

15. Druge navsote in pojasnila je možno dobiti v škofjski pisarni in v zakristijah, kjer se bodo delili programi in navodi.

Verni katoliki! V Rim, v Rim, v središču naše vere, k sv. Očetu, namestniku Kristusovem! Prilika je sedaj jako ugodna, tako, da se je morejo poslužiti tudi manje imoviti. Nikar zamuditi te in Bog bode blagoslovil naše korake.

V Trstu dne 23. marca 1893.

Odbor za škofovski jubilej sv. Očeta.

Javna zahvala.

Podpisani se zahvaljujejo najiskreneje vsem prijateljem in znancem, gg. uradnikom železniške postaje Nabrežinske in njih soprogram ter darovateljem vencev za izkazano sočutje povodom smrti naše preljubljene soproge, oziroma matere in hčere. Posebej še se zahvaljujemo slavnemu pevskega društvu „Nabrežina“ na ganljivi nagrobnici.

V Nabrežini, dne 3. aprila 1893.

Fran Makarovič, trgovec z obleko, soprog.

Jožef in Uršula Kovačič, roditelja.

Adele Makarovič, hčer.

VABILO.

Podpisani vabi vse častite ude in udije „Del. podp. društva“ na volilni shod, kateri bo v nedeljo dne 9. aprila ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih.

Karol Ukmar,
načelnik nadzornikov.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako meščanom, kakor na deželo. Cl.

Franca Potočnika gostilna „Andemo de Franz“ v ulici Irene se priporoča slavnemu občinstvu. Toči izborna vina in ima dobro kuhinjo. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Prodajalnica i zaloga jestvin „Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“, vpisane zadruge z omejenim poslovanjem v ulici Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz dežele. 62-104

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske pošne tiskalice. Cl.

Gostilna „Pri lepem ogledu“ („Gregorju“) pri sv. Alojziju (Chladino, po ulici Farneto naprej) toči izvrstno domače črno in belo vino ter pivo prve kakovosti, kakor tudi ima tečno kuhinjo. Črno vino se toči po 32 in belo po 36 kr. liter. Priporočajo se sl. občinstvu za obilen obisk, beleži udani **Gregor Čehovin**, gostilničar. 26-2

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosišča neverjetno v ceno. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in tujimi pridelki. Cl.

Antonijeta Drenik, Via Piccolomini številka 2, se priporoča tržaški slovenski gospodi za vsakovrstna dela, spadajoča v stroko šivilje, po najnovejši parizki in dunajski modi. Zagotavlja točno postrežbo v popolno zadovoljnost in po nizkih cenah. 38-52

E. Šverljuga, brivec v Piazza S. Giovanni, št. 1, priporoča se slavnemu občinstvu za blagohotno obiskovanje. Cl.

Martin Krže, trgovina z mnogovrstnim lesnim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserna“, glavni shajališči tržaških Slovincov vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča **Anton Šorli**, kavarar. Cl.

Gostilna „Alla città di Graz“ Via Gepa št. 18 poleg kavarne „Univero“ priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. — Točijo se izvrstna vina, in je izvrstna tudi kuhinja. — Gostilna je odprta do polnoči. Z odličnim spoštovanjem **JAKOB KUMAR** Cl.

Gostilna „Alla Città di Vienna“, Piazza Caserna št. 2. (zraven Tiskarne Dolenc) prodaja najboljša krasna in isterskega vina I. kakovosti in graško pivo. Izborna kuhinja, sprejemlje naročila tudi za kosila in večerje. Imenovana vina morejo dobiti tudi družine na dom, in sicer ne izpod 28 litrov, po nastopni ceni: Teran iz Auberja po 42 kr. in najboljša isterska vina po 28 kr. liter. — Za obila naročila se priporoča **Anton Brovedani**. 26-3

Pivarna Lavrenčič via Rossetti (nasproti priporoča svoja izborna isterska vina častitim družinam po najnižji ceni 28 kr. liter v stanovanje postavljen; naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo. — Častitim gostom se priporoča tudi izvrstno pivo in izborna kuhinja ter dobra isterska kapljica.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno oprešno mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (tršna) smetana.

Petronio & Madalena

(naslednika A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporočata svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonijalnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla.

Griena bol kašalj, hrepatavica, promuklost, nazel zadavica, rora, zapala ustijuh itd. mogu se u kratko vrlime izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

31 godina sjajnega uspeha

što jih gotovi Prendini, lučbar i lekarnar u Trstu. Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdenih kašljnih noćih, navadne jutranje hrepatavice i grlenih zapaloh nastaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Vnija se paziti od varalica, koji je ponacinjaju. Zato treba uvijek zahtijevati Prendinijevih sladkišah (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima ntišano na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom. Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svijeta. 25-52

Teodor Slabanja

srebar V GORICI (Görz) ulica Morelli 17 se priporoča preč. duhovščini za napravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot: monstranc, kelihov, itd. itd. po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim.

Da si zamorajo tudi menj premožne orkve omisliti razne cerkvene stvari, se bodo po želji prečastitih p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoji stavili. Ilustrovani cenik franco. Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštino franco! 7-24

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1891.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse vrste zavarovanja posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje. Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1891. f. 46,528,568 62 Premije za potrajati v naslednjih letih f. 25,207 847-99 Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1891 f. 132,177,289-02 Plačana povračila: a) v letu 1891 f. 8,530,153-46 b) od začetka društva do 31. decembra 1891 f. 244,27,920-89 Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodnanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v lastnej hiši. 4-12

Riunione Adriatica di Sicurtà

v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in na morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah. Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890 Glavnica društva gld. 4,000,000— Premijna rezerva zavarovanja na življenje „ 10,754,306 91 Premijna rezerva zavarovanja proti ognju „ 1,612,910-22 Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju „ 33,594.10 Rezerva zavarovanja proti toči „ 200 000— Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A) „ 163,786-21 Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B) „ 137,573-85 Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje „ 250,000— Občna rezerva dobičkov „ 1,127,605-98

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo, br. 2 (v lastnej hiši.)

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104-74 TRST 12-12

Corso, Piazza della Legna št. 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelov kakor tudi romaniško žveplo za žvepljanje trt.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na 4-dnevni odkaz 2 1/2% V napoleonih na 30-dnevni odkaz 2% 8- 2 1/2% 3-mesečni 2 1/2% 30- 2 1/2% 6- 2 1/2% Vplačevanja avstr. vrednostnim papirjem, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 17 in 21. odnosno 12. junija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.

V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Snaz in Solnograd, — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-5 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Sprejemajo se vsakovrstna vplačila pod ugodnimi pogoji.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Vložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Trst, 1. aprila 1893.

7 24

EPILEPSIJA

(božjast)

ozdravljiva brez povrnitve, tisuči morejo dokazati ta čudezni vseh znanstva.

Natančna poročila s povratno marko je pošiljati: 13-13

„Office Sanitas“ Paris

30. Faubourg Montmartre.

Alojzij Suppanz

urar, Corso štv. 39. 83-104

Prodaja in popravlja ure.

Razglas.

Vse v zapuščini ranjkega gospoda **Antona Jeršana** na **Uncu** (Maunitz) spadajoča posestva: poslopje, vrti, njive, senožeti, pašniki in se srenjskimi pravicami se bodo na javni, prostovoljni sodnijski dražbi razprodajala, in se je ta dražba od c. kr. okrajnega sodišča v Logatcu z odlokom z dne 9. sušca 1893. št. 2146 na

dan 11. aprila t. l.

in sledeče dni v zapustnikovi hiši na **Uncu** (Maunitz) hšt. 10 blizu železniške postaje Rakek odredila.

Prodajalo se bodo večinoma na kose po parcelah in se bodo dražbeni pogoji od dražbene komisije natančili, sicer se pa znajo tudi poprej spregledati pri c. kr. okrajnem sodišču in pri vdovi gospej **Alojziji Jeršan** v zapustnikovi hiši na **Uncu**. 3-3

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9-12. ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10-12. ure dop. Obresti na knjižice. 3%

Plačuje vsak dan od 9-12. ure popoldne. Zneske do 100 gld. precej, zneske preko 100 do 1000 gld. mora se odpovedati 3 dni, zn. ske preko 1000 gld. pa 5 dni prej.

Eskomptuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 3 1/2%.

Posojuje na državne papirje avstro-ogrške do 1000 gld. po 5%.

Višje zneske od 1000 do 5000 gld. v večje svote po 4 1/2%.

Daje denar proti vknjiženju na poslastva v Trstu. Obresti po dogovoru.

TRST, 13. marca 1893

7-12

Razglas.

Iz zapuščine ranjkega gospoda **Antona Jeršana** na **Uncu** (Maunitz) spadajočih, blizu železniške postaje Rakek ležečih gozdov v obsegu 168 oralov, se boče okolo 7000 kosov jelovih dreves, kakor tudi le-ti gozdi se svetom vred v prostovoljni javni sodnijski dražbi prodajalo in se je prostovoljna dražba od c. kr. okrajnega sodišča v Logatcu z odlokom z dne 9. sušca 1893. št. 2145

na dan 17. aprila t. l.

in sledeče dni v zapustnikovi hiši na **Uncu** (Maunitz) št. 10 blizu železniške postaje Rakek odredila.

Ravno tam sprejemajo se tudi do 17. aprila t. l. do 12. ure dopol. pismene ponudbe (oferti).

Dražbeni pogoji se bodo razglasili od dražbene komisije in se zamorejo tudi že naprej spregledati pri c. kr. okr. sodišču v Logatcu in pri vdovi gospej **Alojziji Jeršan** v zapustnikovi hiši na **Uncu**. 4-2

Cerkvena obleka in orodje.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno krasno blago za **bandera, baldahine, razno-barvene plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje in prte**, sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Blagovolito se torej ozirati, prečast. gospodje, pri naročilih na vdovo-rojakinjo ter ne podpirajte tujih trvdik društev ali potujočih agentov. — Izdelujem ročno in pošteno po najnižji ceni **bandera** in drugo obleko. Zagotavljam torej hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, hvaležna boče podpisana za najmanjša naročila. Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 10-6

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke v Ljubljani, Gledališke ulice št. 4.

Krasne uzorce zasebnikom pošilja zastonj in franko.

Bogate knjige s uzorci, kakoršnih še ni bilo, za krojače nefrankovano. Jaz ne popuščam za 2 1/2, ali 3 1/2 goldinarjev pri metru, ne dajem daril krojačem, kakor to dela konkorenci na račun zadnje roke, ampak imam le trdne in čiste cene, tako, da mora kupiti vsak zasebnik dobro in ceno. Prosim torej zahtevati le moje knjige s uzorci. Svarim tudi pred pismi konkurence, ponujajočej dvakrat toliko popustka.

SNOVJI ZA OBLEKE.

Peruvien in deskung za častito duhovščino, pred pisane snovi za uniforme c. kr. uradnikov, tudi za veterane, ognjegasce, telovadce, livreje, sukna za biljarde in igralne mize, preproge za vozove, loden nepramččen za lovske suknje, snovji za prti, potne ogrtače od gld. 4 1/4 itd. — Kdor hoče kupiti vredno, pošteno, trajno, čisto v-lineno sukneno blago, ne pa dober kup cunje, ki se komaj toliko vredna, kolikor se plača krojaču, obrne naj se do

IVANA STIKAROFKY v BRNU 24-15 (v tem Manchesteru Avstrije) 24-7

Največja zaloga fabriškega sukna, v vrednosti 1/2 milijona gld.

Da pojasnim velikost in zmoglost izjavljam, da moja roka združuje največje izvažanje sukna v Evropi, izdelovanje kamgarnov, potrebnih za krojače in veliko knjigovodstvo le za lastne namene. Da se prepriča o vsem tem, prosim slavno občinstvo, da si, kadar mu prilika nanes, ogleda velikanske prostore mojih prodajalnic, kjer ima posla 150 ljudi.

Pošilja se le po poštnom povzetju. Dopisuje v nemškem, madjarskem, češkem, poljškem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku.

Nič več kašlja!

Balzamski petoralis i prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, Dobiva se v odlikovani lekarni. 26-10. **PRAXMARER „Ai due Mori“** Trst, veliki trg. Poštne pošiljave izvršujejo se neutegoma.

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“

Via Torrente št. 15. (poleg obokov Clazza najosrednjaja lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur popoldne. Izvrstna namizna in došertna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljni naklonjenosti slavnega občinstva. ponižni

P. Favero.